

ליקוטי מוהר"ן בפרשה

פרשת 'ויקהל' ה'תשפ"ב / הרה"ג אליהו עטיה שליט"א

לקבלת השיעור במייל:
6537488@gmail.com

על פי ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה ז' אות י"א

גדולת ר' אלימלך מליזנסק / הקב"ה עושה לצדיק רצון לאיזה דבר כדי שיתפלל / האבות היו עקרים כי הקב"ה התאוה לתפילתם / הענין להזכיר את משה בכל פרשה ופרשה / מדוע בפרשת שקלים נחשב שלא נזכר שם משה / כל פעם שקורין 'פרשת שקלים' משה רבינו זוקף את ראשיו / במה תרום קרן ישראל? ב'כי תשא' / הכפרה על שנתנו זהב לעגל היא שנתנו זהב למשכן / הרמז שהכפרה היתה זוקא בכפרות וכרובים / המשל במלך שצוה לזרוק אבן גדולה על בנו / חטא העגל הוא הכח של 'עבירה גוררת עבירה' עד היום / מעולם לא לן אדם בירושלים ובידו עון / קרבן התמיד הבא מהשקלים הוא מכפר על עון העגל / קיום כל המצוות בהתקשחות אל הצדיק - משה רבינו / כיצד עולות התפילות והמצוות של המתנגדים / מצוות זכר מחצית השקל למעשה / ביאור הגמ' לפיכך הקדים שקליו לשקליו חשבון שבעים שנה של מלכות בבל ושל גלות בבל / איך נתנו שקלים בזמן מרדכי שחבר בית המקדש?

גדולת ר' אלימלך מליזנסק

א. השבוע כ"א באדר ההילולה של רבי אלימלך מליזנסק, שהיו מכנים אותו בשם 'בעל שם טוב קטן', מרוב קדושתו העצומה ייחסו אותו לבעל שם טוב הקדוש. צדיקי אותו הדור אחזו מאוד מרבי אלימלך, גם רבינו הקדוש דיבר מגדולתו של בעל ה'נועם אלימלך' וכך כותב רבי נתן (חיי מוהר"ן אות תקנ"ג): וְאָמַר שְׁקֵדוּשַׁת מַעֲלַת הָרֵב הַקְדוּשׁ רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה נִשְׁגָּבָה לְמַעַלְה לְמַעַלְה מִמָּה שֶׁנִּרְאָה וּמוֹבֵן מִתּוֹךְ סִפְרוֹ, עִכְ"ל. הספר הקדוש 'נועם אלימלך' נקרא 'ספרן של צדיקים', בו לומדים איך נעשים צדיקים גמורים, ובכל דיבור של רבי אלימלך צריך למצוא איך הוא מסביר לנו איך להיות צדיק.

הקב"ה עושה לצדיק רצון לאיזה דבר כדי שיתפלל

ב. יש חידוש שרבי אלימלך אומר בפרשת תולדות: על הפסוק (תהלים קמ"ה, יט): "רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה, וְאֵת שְׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם" – והשאלה, אם הקב"ה כבר עושה את רצון יראיו, אז למה צריך שתהיה שוועה ותפילה, הרי כבר אמרת שהקב"ה עושה את רצון יראיו, ואילו מהמשך: "וְאֵת שְׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם, וּמִשְׁמַע רַק עֵ"י התפילה הקב"ה שומע ומקבל את תפילתם ומושיע אותם.

ואומר רבי אלימלך דבר נפלא: "רְצוֹן יִרְאִיו – יַעֲשֶׂה", הקב"ה עושה לצדיק רצון, ולמה הקב"ה עושה לצדיק רצון? כי הקב"ה מאוד אוהב את התפילה של הצדיקים, ומכיון שהקב"ה אוהב את התפילה של הצדיקים, והוא מצפה ומחכה מתי הם יתפללו אליו אלא שלפעמים הצדיקים לא צריכים שום דבר גשמי, וכיון שכך, הם גם לא מתפללים על צרכיהם, הם מתפללים שמונה עשרה רגיל, אבל אין להם שום בקשות מיוחדות שיעשו תענוג להקב"ה שהבן שלו מבקש ממנו דברים שהוא רוצה, כי הצדיק אצלו הכל טוב, הכל בסדר, אין לו שום בקשה אישית, ואז כביכול חסר בתענוג של הקב"ה, (אמנם לפעמים יש לזה פתרון, ע"י שבאים אנשים אל הצדיק ומבקשים ממנו שהוא יתפלל עליהם), והקב"ה רוצה שהצדיק יתפלל גם על מה שהוא צריך. ולכן עושה הקב"ה רצון לצדיק "רְצוֹן יִרְאִיו – יַעֲשֶׂה", נותן לו רצון שירצה איזה משהו, שירצה בנים, שירצה פרנסה, שירצה לכתוב ספר וכו', וזהו: "רְצוֹן יִרְאִיו – יַעֲשֶׂה". ואז: "וְאֵת שְׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם" – שהקב"ה עונה לתפילה של הצדיק, ומושיע אותו.

האבות היו עקרים כי הקב"ה התאוה לתפילתם

ג. ובוה רואים שמהתפילה בעצמה נעשה תענוג לקב"ה. צריך לדעת, שתפילה זה לא רק אמצעי כדי להשיג מטרה, אלא אצל השם יתברך כשהצדיק מתפלל, התפילה בעצמה היא תענוג גדול של הקדוש ברוך הוא, ולכן הוא נותן רצון לצדיק להתפלל. יש גמרא ביבמות (דף סד.) שאומרת: "אמר רבי יצחק: מפני מה היו אבותינו עקורים, מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתו של צדיקים". אברהם ושרה היו עקרים, יצחק ורבקה עקרים, רחל עקרה, וגם לאה היתה עקרה רק הקב"ה פתח את רחמה, כמ"ש (בראשית כ"ט, לא): "וַיֵּרָא ה' כִּי שְׁנוּאָה לְאֵה וַיִּפְתַּח אֶת רַחְמָהּ". והסיבה לעקרות אומרת הגמרא: כי הקב"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים.

ז"א שאם הקב"ה לא יתן לצדיקים צורך לאיזה דבר, הם לא יתפללו על צרכיהם כי הכל בסדר, ולכן לפעמים כל מה שהקב"ה רוצה מהאדם זה רק להעיר אותו שיתפלל, כי הקב"ה אוהב את התפילה. ולפעמים כשהקב"ה יודע שאדם יפסיק להתפלל כשהוא יקבל את הישועה, והקב"ה כל כך נהנה מהתפילה שלו, אז לפעמים אין ברירה הוא נותן לו לחכות עוד איזה זמן כדי לשמוע את התפילה של היהודי יותר ויותר.

וזה חיזוק מאוד גדול, כי לפעמים אדם מתפלל הרבה זמן ולא נענה כל כך מהר, אז תדע שלפעמים בגלל שהתפילה שלך כל כך מתוקה לפני הקב"ה, ואתה עושה תענוג להקב"ה, ולכן תמשיך עוד להתפלל.

הענין להזכיר את משה בכל פרשה ופרשה

ד. אנחנו נמצאים בשבת פרשת ויקהל-שקלים, ויש השנה דבר מעניין, שאנחנו חוזרים אחורה לקרוא את תחילת פרשת כי תשא שקראנו רק שבוע שעבר, בשביל 'פרשת שקלים', בשנה פשוטה שבת שקלים יוצאת בפרשת משפטים, אבל עכשיו אנחנו בפרשת ויקהל (אחרי כי תשא), ושוב פעם קוראים "כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

היום ראיתי מדרש תנחומא בפרשה (אות ג'), שכל מילה שלו פלא פלאות, אומר המדרש: "וְכֵן מוֹשֶׁה לָמַד תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל וְהִדְרִיכָן לְמִצְוֹת, וְנָתַן לָהֶם סִדְרֵי תּוֹרָה וּפְרָשִׁיּוֹת שְׁקוּרָאִים בְּהוֹן בְּכָל שַׁבָּת, וּבְכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ וּבְכָל מוֹעֵד, וְהֵם מוֹנִיחִים אוֹתוֹ בְּכָל פְּרָשָׁה וּפְרָשָׁה". מובא בגמרא (ב"ק פ"ב. כפי פירוש הרמב"ם ה' תפילה יב, א) "מושה תיקן ישראל שיהיו קוראים ופרשיות התורה בכל שבת". וזה מאוד מסודר במשך כל השנה יש בתורה 54 פרשות (כי נצבים וילך נחשבים לפרשה אחת), והם מסודרים כנגד שבתות השנה, (אם זה שנה מעוברת כמעט אין פרשות מחוברות, ובשנה פשוטה בכמה מהשבתות קוראים שתי פרשיות ביחד, כדי שנגמור כל שנה את כל התורה בקריאת פרשת השבוע), וישראל מזכירים את משה בכל פרשה ופרשה שמתחילה בפסוק: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מוֹשֶׁה לֵאמֹר".

רבינו בליקוטי מוהר"ן (תורה כ"ב ח"א) מסביר שיש הרבה מאוד סודות בפסוק הקדוש הזה: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מוֹשֶׁה לֵאמֹר", ואחד הסודות שנוכח כאן במדרש, שזה כדי להזכיר את שמו של משה,

והתבטל מהם יצר הרע, והתבטלה מהם עונש המיתה, ושעבוד מלכויות, והיו במדרגת אדם הראשון קודם החטא. משה רבינו שואל: 'במה תרום קרנן של ישראל', ו"א איך מחזירים את הגלגל חזרה, ועושים תיקון על מעשה חטא העגל? ואומר לו הקב"ה שתי מילים: ב'כי תשא'. זאת אומרת ע"י שעם ישראל יתנו צדקה של מחצית השקל (סכום מועט יחסית) – תרום קרנן של ישראל חזרה.

מסכת שקלים נכנסה לתלמוד בבלי

ח. מסכת שקלים אין עליה תלמוד בבלי אלא רק ירושלמי, ובכל אופן זו המסכת היחידה שנכנסה ונדפסה עם התלמוד בבלי, וגם לומדים אותה בסדר 'דף היומי' של הבבלי. ולכאורה זה תמוה, מה התייחדה מסכת שקלים יותר מהרבה מסכתות חשובות שיש להן ירושלמי, ולא לומדים אותם בסדר של הבבלי? אפשר אמנם לתרץ בפשטות, מכיון שענין השקלים שייך גם היום, כי אנחנו עושים כל שנה זכר למחצית השקל'.

הכפרה על שנתנו זהב לעגל - שנתנו זהב למשכן

ט. ונבאר ביאור יותר עמוק. אמרנו שהכפרה לחטא העגל, היא ע"י נתינת 'מחצית השקל'. אומר הירושלמי (שקלים ב:) א"ר אבא "בר אחא: אין אתה יכול לעמוד על אופיה של אומה זו, נתבעין לעגל – ונותנין, נתבעין למשכן – ונותנין", ע"כ. לעם ישראל יש אופי מיוחד, הם מאוד אוהבים לתת צדקה. ובמושגים של היום – הדוגמא לזה: תבקש מאיזה יהודי רחוק צדקה לאיזה שטות כמו לבנות מגרש כדורגל הוא יתן, ומאותו יהודי תבקש ממנו צדקה לשיבה וגם יתן, ויש יהודים כאלה, ובעיקר בחוץ לארץ, כי עם ישראל זה עם שאוהב לתת. אבל יש בזה עומק, וכוונת הגמרא: 'נתבעים לעגל ונותנים'. ומה תהיה הכפרה? ע"י שנתבעים למשכן ונותנים.

הרמז שהכפרה היתה דוקא בכפורת וכרובים

י. ברגע שישאל נתנו את הזהב למשכן, כמו שכתוב (שם בגמ' בשקלים) על הפסוק (שמות כה, יז) "וְעָשִׂיתָ כְּפֹרֶת זָהָב טְהוֹרָה – יבוא זהב של כפורת ויכפר על זהב של עגל. ולמה דוקא הכפרה נרמזה בכפורת שעליה הכרובים? ונראה לבאר ונקדים את הגמ' בחגיגה (דף יג: בדיק הדף היומי) כשיחזקאל ראה את המרכבה – שהיה בה שור, אריה, נשר, ואדם, הוא התפלל וביקש רחמים ואמר: 'רבוננו של עולם כיצד קטגור (השור שהוא עגל) יעשה סגור', כי פני השור מזכיר מעשה העגל שחטאו בו ישראל, ופירש"י: אנו צריכין שיבקשו מרכבותך עלינו רחמים, והשור קטיגור הוא, ע"כ. וע"י תפילתו נהפך פני השור לפני כרוב. ותפילתו של יחזקאל היתה פלא פלאות, כי כמה כח גדול יש לתפילה שלו לשנות את המרכבה של הקב"ה, ולהחליף את פני השור לפני הכרוב, הרי כולנו מבינים שאם יש שם במרכבה פני שור, הרי שאין סוף סודות וענינים תלויים בזה, ובא יחזקאל ומתפלל תפילה קצרה ומחליף את פני השור לפני כרוב. ואומרת שם הגמרא: "מאי פני כרוב? פני ינוקא (תינוק), שכן בבבל קוראים לינוקא רביא. שואל רב פפא: מה ההבדל בין פני אדם לפני כרוב? עונה הגמרא: 'אפי רברבי ואפי זוטרי איכא בינייהו'. יש פנים גדולות (אדם) ויש פנים קטנות (תינוק).

לכן כתוב "וַיִּדְבֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר". ויש חשיבות מאוד גדולה להזכיר את שמו של משה, ובהמשך נעסוק בזה באריכות.

מדוע בפרשת שקלים נחשב שלא נזכר שם משה

ה. ממשיך המדרש: "ובפרשת שקלים – אָמַר מֹשֶׁה לְפָנַי הַקַּב"ה: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מִשְׁאֲנֵי מוֹת אֵין אֲנִי נִזְכָּר". וקשה על המדרש הרי גם פרשת שקלים מתחילה ב"וַיִּדְבֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר", והיא לא שונה משום פרשה אחרת בתורה, ומה המיוחד בפרשת שקלים שמשה רבינו פתאום נזעק בה, ודואג עליה יותר מכל התורה, שברגע שהוא ח"ו יפטר מהעולם, הוא לא יהיה נזכר בפרשת שקלים?

ועוד צריך להבין, מה כ"כ חשוב למשה רבינו להיות נזכר בכל פרשה ופרשה בתורה. וכן מצאנו כשמשה מסר את נפשו על עם ישראל לאחר חטא העגל, הוא אמר לקב"ה (שמות לב, לב) "מִחַנְיָ נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כְּתִבְתָּ? וכפי הנ"ל שכל כך חשוב למשה להיות נזכר בכל פרשה, מובן קצת מה היתה המסירות נפש הגדולה בזה.

כל פעם שקורין 'פרשת שקלים' משה רבינו זוקף את ראשיו

ו. ובעזרת נלמד דבר חשוב מהמדרש הזה, בענין התקשרות לצדיקים, והכל יובן. וקודם נראה את המשך דברי המדרש: אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: חֲזִיף (לשון שבועה), פְּשִׁם שְׂאֲתָה עוֹמֵד עַבְשֵׁי וְנוֹתָן לָהֶם פְּרִשֶׁת שְׁקָלִים וְאֲתָה זוֹקֵף אֶת רֹאשׁוֹ, כְּדָ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה שְׁקוֹרְאִין אוֹתָהּ לְפָנַי, פְּאֵלוּ אֶת עוֹמֵד שָׁם בְּאוֹתָהּ שְׁעָה וְזוֹקֵף אֶת רֹאשׁוֹ. מַפְיֵן? מִפּוֹה שְׁקָרְאוּ בְּעֵינָיו (שמות ל, יא-יב) "וַיִּדְבֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שָׂא אֶת רֹאשׁ לֹא נֶאֱמַר, אֶלָּא כִּי תִשָּׂא". ע"כ. יוצא מכאן משהו מיוחד: כל פעם שקוראים פרשת שקלים, יש בחינת 'זוקף את ראשו'. והמדרש מדייק מהלשון: 'כי תשא' – על שם העתיד, שהקב"ה נשבע למשה, כשם שנתת להם פרשת שקלים ועי"ז זקפת את ראשו של בני ישראל, כך בכל שנה שקורין אותה לפני, כאילו אתה עומד שם באותה שעה וזוקף את ראשו. והדיוק מזה שהקב"ה לא אומר למשה 'שָׂא אֶת רֹאשׁוֹ' – ו"א רק פעם אחת תשא את ראשם בחיך, אלא 'כי תשא' גם לעתיד.

יוצא פה חידוש, שכשנקרא השבת בעז"ה פרשת שקלים ב'כי תשא', אז משה בעצמו נמצא וזוקף את ראשו. (וזה דוקא כשקוראים בשבת פרשת שקלים, אבל כשקוראים בסדר השנה בפרשת 'כי תשא' אין את המעלה הזאת, אלא כל הנקודה כשקוראים בפרשת שקלים לפני ראש חודש אדר, כמובא במשנה: [שקלים א, א] "בְּאֶחָד בְּאֶחָד מִשְׁמַעֲיֵין עַל הַשְּׁקָלִים"). וכך נשבע הקב"ה למשה, שבי' תשא', הוא עומד ונושא את ראש של כל אחד ואחד מישראל.

במה תרום קרנן של ישראל? ב'כי תשא'

ז. ונבין זאת ע"פ הגמרא (בב"ב י:) שאומרת: "אמר רבי אבהו שאל משה את הקב"ה: במה תרום קרנן של ישראל? ענה לו הקב"ה: ב'כי תשא'. ע"כ. ומהו הביאור העמוק בדי שיח הזה? ובאמת, שאלת משה היא שאלה עמוקה מאוד, במתן תורה שרתה שכינה על כל אחד מישראל, וזכו לנבואה ולמדרגות עליונות ונשגבות, כמ"ש (תהלים פב, ו): "אֲנִי אֶמְרָתִי אֱלֹהִים אֲתֶם וּבְנֵי עֲלִיּוֹן בְּלִבְכֶם",

ואצל כללות עם ישראל העבירה הראשונה זה – חטא העגל. ולכאורה קשה, הרי היה את חטא אדם הראשון? והתשובה: חטא אדה"ר גרם לכל החטאים שנעשו עד מתן תורה. ובמתן תורה נתקן הפגם של חטא אדה"ר, כי במתן תורה כל ישראל היו בבחינת אדה"ר קודם החטא, ונקו ישראל לגמרי מחטא אדה"ר. ואז בא חטא העגל, שהוא היה חטא שלא היה משהו שגרר אותו, אלא היה רק את הערב-רב' שהם לא נתקנו לגמרי מהזוהמה והם הביאו עליהם את חטא העגל.

נמצא, שהחטא הראשון של עם ישראל זה חטא העגל. ומאז ועד היום כל מה שיש לאדם חטא, זה בחינה של 'עבירה גוררת עבירה' שבה מחטא העגל. ולפי זה מובן הסיבה למה בכל עוון ועוון יש בו את המציאות של חטא העגל, כי הוא זה שגרם אותו, בבחי 'עבירה גוררת עבירה, וכיון שלא נטהרנו לגמרי מחטא העגל, ועדיין הוא גורמת העוונות החדשים, לכן כל פעם שנפקד על ישראל איזה עוון בין בכללות ובין בפרטות, יש בו מחטא העגל.

מעולם לא לן אדם בירושלים ובידו עון

יג. ואיפה בכל אופן תהיה כפרה תמידית? נביא את הלשון של רבינו הקדוש בליקוטי מוה"ר"ן (תורה ו' ח"ב אות י"א) וז"ל: **וּבְזֶמַן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם, הָיִינוּ נִקְיִים מֵעוֹנוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה א, כא) "צֶדֶק יְלִין בָּהּ", וּפְרֵשׁ רַש"י, כִּי תְמִיד שָׁל שְׁחַר הָיָה מְכַפֵּר עַל עֲבֵרוֹת שֶׁל לַיְלָה, וְתְמִיד שָׁל בֵּין הָעֲרָבִים הָיָה מְכַפֵּר עַל עֲבֵרוֹת שֶׁל יוֹם. כִּי יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה, לְפִי גְדֹל רוּחְנֵייתָם וְדִקְוֹתָם, אֵין יְכוּלִין לִשְׂאֵא עֲלֵיהֶם הַמַּשָּׂא שֶׁל עוֹן אֶפְלוּ יוֹם אֶחָד, עַל כֵּן אָנוּ צָרִיכִין אֶת הַבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁיְכַפֵּר עֲלֵינוּ בְּכָל יוֹם.**

ונסביר: מובא במדרש (במדבר רבה כא, כא): **אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה בְּרַבִּי סִימּוֹן: מְעוֹלָם לֹא הָיָה אָדָם בִּירוּשָׁלַיִם וּבִידוֹ עוֹוֹן, כִּיצַד? תְּמִיד שֶׁל שְׁחַר מְכַפֵּר עַל עֲבֵרוֹת שֶׁבַּלַיְלָה, וְשֶׁל בֵּין הָעֲרָבִים מְכַפֵּר עַל עֲבֵרוֹת שֶׁנַּעֲשׂוּ בַיּוֹם, וּמְכַל מְקוֹם לֹא לֵן אָדָם בִּירוּשָׁלַיִם וּבִידוֹ עוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה א, כא): "צֶדֶק יְלִין בָּהּ".** ולכאורה קשה, למה כתוב: שמעולם לא לן אדם בירושלים בלי עוון, וכי אם גר בעיר אחרת, לא עולה בשבילו כפרת התמיד?

אדם שמקריב קרבן צריך ללון בירושלים ביום הקרבנות

יד. והביאור: יש הלכה בקרבנות, שאדם שמקריב קרבן גם בכל השנה כולה, יש לו חיוב ללון בירושלים באותו יום שהקריב את הקרבן, וכמו שכתוב בפסח (דברים טו, ז): **"וּפְנִינִי בַּבֶּקֶר וְהִלַכְתָּ לְאַהֲלֵיךָ"** (ומשם לומדים לשאר המועדים ע' חגיגה יו.). כלומר, אדם שמקריב קרבן, לא יכול להקריב קרבן ומיד ללכת הביתה, אלא חלק ממצות הקרבן, היא מצות עשה ללון בירושלים, ולכן רק מי שזוכה לישון בירושלים, קרבן התמיד עולה לו, ולמה? בגלל שהוא גם עשה לינה על הקרבן, אבל מי שיושן מחוץ לירושלים, לפי המדרש אין את הבחינה של: 'לא לן אדם בירושלים עם עוון, כי לא התקיים בו לינה בירושלים אחרי שהוקרב בשבילו הקרבן.

ולכן כל ישראל היו, והיה כל הזמן סבב של אנשים שישנים בירושלים, כדי שיוכלו לינות לכפרה. דהנה כל המצוה של 'מעשר שני' שאדם לוקח מעשר מהפירות שלו, או שפודה את המעשר על

וכפי הנ"ל יש בזה עומק גדול שהתחלפו פני השור דוקא לפני כרוב, כי הבאנו את הירושלמי שהזהב לכפרת הוא הכפרה על חטא העגל, ובכפרות נאמר (שמות כה, יח): **"וְעִשִּׂיתָ שְׁנַיִם פְּרָבִים זָהָב, וּכְפִי הַנִּלְרָמָז הוּא שְׂצִירְךָ לְהַפּוֹךְ אֶת עֵגֶל הַזָּהָב לְכְרוּבִים, וְזוֹ הִי תֵהָא הַכְּפָרָה, וְלִכֵּן כְּשִׁיחֻזְקָאֵל מִתְּפַלֵּל עַל הָעֵגֶל, הוּא לֹא מִתְּפַלֵּל שִׁיהַפֵּךְ לַחִיָּה אַחֲרַת אֵלֵא דוּקָא לְכְרוּב, כִּי הַכְּרוּבִים הֵם הַכְּפָרָה לַחֲטָא הָעֵגֶל.**

המשל במלך שצויה לזרוק אבן גדולה על בנו

יא. אבל גם אחרי הכפרה הזאת של חטא העגל, עדיין חטא זה מקטרג עלינו תמיד, כי הקב"ה אמר למשה (שמות יב, לד): **"וּבְיָוִם פְּקֻדֵי וּפְקֻדָתֵי עֲלֵיהֶם חֲטָאתָם"** כלומר, שחטא העגל לא נגמר. ואומר רש"י: **"עַתָּה שִׁמְעֵתִי אֵלֶיךָ מִלְּכֻלֹתֶם יַחַד, וְתִמְיֵד תִּמְיֵד כְּשִׂאֲפֻקוֹד עֲלֵיהֶם עוֹנוֹתֵיהֶם, וּפְקֻדָתֵי עֲלֵיהֶם מֵעַתָּה מִן הָעוֹוֹן הַזֶּה עִם שְׂאֵר הָעוֹנוֹת, וְאֵין פּוֹרְעֵנוֹת בָּאָה עַל יִשְׂרָאֵל – שְׂאֵין בָּהּ קִצַּת מִפִּירְעוֹן עוֹוֹן הָעֵגֶל."**

ויש בזה משל יפה, למלך שבנו הכעיס אותו, והיה למלך אבן מאוד גדולה ליד הכסא שלו (כמ"ש אצל יוסף שהיו ליד כסאו שתי אבנים גדולות), ואמר המלך לעבדיו תזרקו את האבן הזו על בני. ואחרי כמה דקות המלך קצת נרגע והתחיל להתחרט, אמר: וכי אהרוג את הבן היחיד שלי? אבל מצד שני מלך שאמר מילה אי אפשר להחזיר בחזרה. אז הוא קרא ליועצים, והיה לו איזה יועץ יהודי חכם. שאמר למלך, אנחנו נזרוק את האבן הזאת על הבן שלך ולא יקרה לו שום דבר. שאל המלך: איך זה יכול להיות? אמר היהודי: אתה נשבעת לזרוק את האבן על הבן ובאמת נזרוק את האבן עליו, רק קודם כל נטחן אותה קודם שנזרוק אותה לחול דק, ואז נזרוק אותה עליו, ואל תדאג לא יקרה לו שום דבר. וכך היה, טחנו את האבן, אבל מה לעשות פה ושם נשארו קצת חצץ וכמה אבנים שנשארו קצת יותר גדולות, וכשזרקו את זה כל האבן על הבן, מידי פעם הוא צעק 'איי איי...' כי קצת נפצע מאיזה אבן חדה, כי אמנם טחנו את האבן, אבל לא עד הסוף לחול דק. ומדי פעם יש אבנים גדולות וזה כואב.

הנמשל: זו הגלות שלנו של אלפיים שנה, שהקב"ה טחן את האבן של היסורים שלנו אבל לא עד הסוף, ולכן מדי פעם נשארו קצת אבנים וחצץ, ולפעמים יש אבנים קצת יותר גדולות וחדות וכבדות, ואז אנחנו צועקים מאוד וכואב לנו, זה מה שקורה בגלות שלנו. וכל זה 'וּבְיָוִם פְּקֻדֵי וּפְקֻדָתֵי' – השאריות מחטא העגל החמור שהעונש הגדול עליו נטחן ונזרק לאט לאט עלינו (כמשל האבן הגדולה שנטחנה) ולכן חטא העגל משתתף בכל פורענות, כי בכל פעם שהקב"ה פוקד על חטאי ישראל יש בה מחטא העגל. ומה הסיבה לכך שדווקא חטא העגל יש בו את הנקודה הזאת?

חטא העגל הוא הנח של 'עבירה גוררת עבירה' עד היום

יב. ויש בזה תשובה עמוקה, במשנה באבות (ה, ב) כתוב: **"בֶּן עֲזַאִי אָמַר, וְכוּ' מִצְוָה גּוֹרֶרֶת מִצְוָה, וְעֵבֶרָה גּוֹרֶרֶת עֵבֶרָה"** – אדם שעבר עבירה, הוא הכניס בעצמו 'טומאה ורוח שטות' ח"ו, והטומאה הזו גורמת שיש לו רצון לעבור עוד עבירה. והעבירה הראשונה שגרמה לנו לעבור את כל העבירות, היא בבחי 'עבירה גוררת עבירה'.

(מחצית השקל). ועדיין אומר משה לקב"ה: הרי אמרת לי 'ויביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם' – ז"א שגם עכשיו שהבאנו שקלים, עדיין לא נמחק עוון חטא העגל והוא נשאר גם לדורות, ועם ישראל לא גמר איתו, ועדיין הוא זה שגורם את הענין של 'עבירה גוררת עבירה' לדורות עולם, אז אם כן אומר משה רבינו, אחרי פטירתו תהיה בעיה, ובמה תרום קרנם של ישראל?

כלומר, מילא בכל מצוה ומצוה שבתורה, עצם העובדה שאנחנו אומרים: "וידבר ה' אל משה לאמר", ומזכירים את משה, ע"י זה אנחנו מקושרים עם הצדיק משה רבינו, ונעשה כל קיום מצוה שלנו זה בהתקשרות לצדיק, ולמה? כי כל מצוה שנצטוונו בתורה מוזכר משה רבינו. ורבינו אומר בליקוטי מוה"ר"ן (תורה ב') על הפסוק (שמות לט, ג): "ויביאו את המשכן אל משה", שרק משה הוא זה שהרכיב את המשכן, ואם אדם עשה הרבה עבודות למשכן, (כמו: יריעות, אדנים, טבעות, כלים וכו') והוא אומר, אני רוצה להרכיב בעצמי את זה למשכן, אז אומרים לו: תשאיר את זה אצלך בבית, ולכן כל עם ישראל היו חייבים להביא את כל חלקי המשכן למשה, ואז כתוב (שם מ, יח): "ויקם משה את המשכן". כלומר הכח לבנות משכן לשכינה מכל מה שעשו עם ישראל, הוא רק ע"י משה רבינו.

וכך זה בכל מצוה ובכל תפילה, זה הרצון של הקב"ה, שכל התפילות שלנו יעברו דרך צדיק הדור (שהוא אתפשטותא דמשה) ואז הם מתרוממות ועולות למעלה. אבל אם לא תקשר את התפילה שלך לצדיק הדור שהוא 'אתפשטותא דמשה', אז יש לך תפילה מאוד יפה, אבל היא תשאר כאן ולא תעלה למעלה, כי כדי להעלות את התפילה צריך "ויביאו את המשכן אל משה". ואותו דבר גם כן בכל המצוות, מזה שכתוב בכל מצוה ומצוה "וידבר ה' אל משה לאמר" – אנחנו לומדים שצריך להזכיר על כל מצוה את השם של משה (כמבואר במדרש תנחומא הנ"ל), כדי לקשר אליו את המצוה שאנו עושים, ובוזה אנחנו מעלים אותה למקום שהיא צריכה לעלות.

ביצד עולות התפילות והמצוות של המתנגדים

י. ובוזה נבוא ליישב קושיא, הרי הרבה אנשים מעם ישראל לא כל כך מקושרים לצדיקים, ולא נוהגים להתקשר בתפילה אל הצדיק (כמנהג ברסלב והחסידות), וא"כ איך יעלו המצוות והתפילות שלהם? והתשובה: היות וכל יהודי ויהודי באשר הוא מקושר למשה רבינו, וכשהוא מתפלל ועושה מצוות, אפילו שהוא 'מתנגד' לדרך החסידות, אבל הוא מסכים להיות מקושר למשה רבינו, אז משה רבינו מעלה את התפילה שלו. אלא שהרבה יותר קל ומועיל להיות מקושר לצדיק שבדור שלך, כי אין לך אלא השופט אשר יהיה בימים בהם, ולכן אם אדם זוכה להיות מקושר ל'אתפשטותא דמשה שבאותו הדור, זה יותר קל ויותר מועיל. נמצא, שגם אלו שלא מקושרים לצדיקי הדור כי אין להם אמונה בצדיקים, גם התפילות שלהם עולות (רק בדרך קצת יותר קשה), כי הם מקושרים למשה רבינו. וזו פנינה יקרה שצריך לדעת אותה.

השינוי שיש בין פרשת שקלים לבין שאר התורה

יח. אמרנו שבסוף כל המצוות מגיעים למשה, זה בכל התורה כולה, אבל בפרשת שקלים יש עוד ענין – לא מספיק שאני מקושר אל משה, אלא צריך שגם משה ירים את קרנם וראשם של

מעות ומעלה אותן לירושלים, ופעם כולם חקלאים – זה מה שאנשים עשו, כל אדם היה לו שטחים של אדמה, ולכולם היו כמויות של מעשר שני שמעלים אום לירושלים. מה המטרה בזה? כדי שלכל יהודי יהיה זמן שבו הוא נמצא בירושלים ואוכל וישן ושמח שם, והולך ללשכת הגזית ושומע את הסנהדרין מלמדים תורה, ומתקדש ומטעין את המצברים הרוחניים שלו. ולכל פרי ופרי יש את הזמן שלו, ויוצא שהיה לכל יהודי הרבה זמן בשנה, שבה הוא היה עולה לירושלים כדי לאכול את המעשר שני שזה עשר אחוז מהפירות שלו, זו כמות גדולה מאוד של פירות או כסף, שאנשים צריכים לאכול אותם בירושלים, (מעשר שני חייב לחלל אותו רק על אכילה ושתייה, או לקרבנות כדי להקריב בבית המקדש, ואסור לשלם מהכסף הזה עבור לינה, נסיעה וכו' אלא רק לאכילה ושתייה, וזאת כדי שזה יגרום לך לשהות מספיק זמן בירושלים). ירושלים זה מקום שמקדש את היהודי, וכשאדם לן בירושלים הקרבן התמיד מכפר לו, וזה הפירוש של הדין שהזכרנו שכל קרבן שאדם מקריב מצריך לינה.

קרבן התמיד הבא מהשקלים הוא מכפר על עון העגל

טו. אמרנו שבזמן בית המקדש לא היה אדם שלן בירושלים ובידו עוון בזכות קרבן התמיד. ומה מיוחד בקרבן התמיד? והביאור: יש מצוות מחצית השקל, כמו שכתוב (שקלים א, א): "באחד באחד משמיעין על השקלים". הסיבה שקוראים השבת פרשת שקלים, בגלל שתמיד פרשת שקלים נקראת בשבת 'מברכים' של חודש אדר או בשבת ראש חודש אדר, (השנה יש לנו גם אדר א', אך העיקר זה ר"ח אדר ב', ובשבת מברכים של חודש אדר ב'). ולכן משמיעים על השקלים בא' באדר, כדי להספיק להביא את השקלים עד א' בניסן. כי מא' בניסן מביאים קרבנות מתרומה חדשה. ואפילו שיש הרבה מאוד כסף ישן בלשכה, לא משתמשים בו לקרבנות, (אלא נקרא שיירי הלשכה, לרחובות העיר ולעורות, וכל הדברים שעושים משיירי הלשכה כמובא בגמ' שקלים ב) ומיום א' ניסן לוקחים לצורך קרבנות רק מתרומה חדשה.

ואם כן יוצא, שקרבן התמיד שמגיע מהשקלים החדשים, הוא זה שיש לו את הכוח לכפר את העוונות. מה העומק בזה? הסברנו שהתיקון לחטא העגל הוא נתינת שקלים למשכן ולמקדש, ואמרנו שבכל עון ועון שכל יהודי עשה במשך כל הדורות, זה בגלל שמעורב בו מחטא העגל שהוא עבירה גוררת עבירה, נמצא שכדי לכפר על העון מה צריך לעשות? לתקן את השורש שגורם את כל העוונות. והשורש שגורם לעוונות – זה חטא העגל. והכפרה של חטא העגל היא נתינת השקלים, ולכן קרבן תמיד שנקנה מהשקלים, הוא זה שמכפר לאדם על כל העוונות, כי על ידו מתקנים את השורש של 'עבירה גוררת עבירה'.

יוצא שכל שנה ושנה יש כפרה בנתינת השקלים וקונים בהם קרבן תמיד, אז קרבן תמיד משמיט את השורש של העוון שעשית, את הבחי' של: 'עבירה גוררת עבירה', וברגע שהוא מתקן את השורש של 'עבירה גוררת עבירה', יכול להיות כפרה ע"י קרבן תמיד שהוא יגרום את כפרה.

קיום כל המצוות בהתקשרות אל הצדיק - משה רבינו

טז. וזהו העומק שמשה רבינו אומר לקב"ה: הרי יש חטא העגל ו'במה תרום קרנם של ישראל? אומר לו הקב"ה: "בכי תשא"

באחד באדר משמיעין על השקלים'. המן הרשע משכנע את אחשוורוש ואומר לו (אסתר ג, ט): "אם על המלך טוב יכתב לאבדם וְעִשְׂרֵת אֲלָפִים כֶּסֶף אֲשָׁקוּל עַל יְדֵי עֲשֵׂי הַמֶּלֶךְ אֲכָהּ" וכל זה בשביל שאחשוורוש ימכור לו את כל היהודים שיהיו שלו.

למה המן בא לקנות את היהודים מאחשוורוש? וכי כל היהודים שייכים לאחשוורוש? התשובה היא: כן. יש הלכה שאומרת 'דינא דמלכותא דינא', כמובא בגמ' בנדרים (דף כח:) והר"ן בנדרים מסביר את זה ואומר, ש'דינא דמלכותא דינא' זה בחוץ לארץ כי הארץ שייכת למלך, אז היות שאתה גר בארץ שלו, ויש לו זכות להוציא אותך משם, לכן אתה חייב להיות ממושמע לדינים שלו. ונאמר בעומק יותר. כתוב שאסתר אמרה: "כִּי נִמְכְּרָנוּ אֲנִי וְעַמִּי" (אסתר ז, ד) – כלומר, שבגלות אנחנו ח"ו נמכרנו למלכי האומות, כלומר שעל פי דין יש את הבחינה הזאת כל עם ישראל ח"ו שייכים לאחשוורוש, והמן יודע את זה, ולכן הוא רוצה לקנות את כל היהודים בעשרת אלפים כיכר כסף.

עשרת אלפים ככר כסף היה כנגד ששים רבוא מישראל

כב. התוספות במגילה (דף טז.) אומרים חידוש גדול: שעשרת אלפים כיכר כסף, כשתעשה חשבון של 60 ריבוא (600,000) בני אדם שתורמים חצי מחצית השקל במשך 50 שנה, זה בדיוק הסכום של עשרת אלפים כיכר כסף. רק תחשבו כמה עשיר היה המן, כשעשו את החשבון במחירים של היום עשרת אלפים כיכר כסף זה סכום עצום מאוד. כל האדנים למשכן היה מאה כיכר כסף, כמ"ש (שמות לח, כז) "לְמֵאֵת הַכֶּסֶף כֶּסֶף לְאֶדְנִי", וא"כ עשרת אלפים ככר כסף זה מאה כפול מאה אדנים. זה כמות לא נורמלית.

ונאמר את החשבון המדויק: אם כל ששים רבוא ישראל נתנו מחצית שקל וזהיצא בדיוק מאה ככר כסף כסף למאה אדנים, וככר של קודש הוא כפול בגודלו מכיכר של חול, ובאמת נתנו מאתיים כיכר של חול לאדנים. ואם כן עשרת אלפים לחלק למאתיים, יוצא שבחמשים שנה שעם ישראל נתנו מחצית השקל, זה שווה עשרת אלפים זה בדיוק החשבון. ולכן המן נתן לאחשוורוש עשרת אלפים כיכר.

ולמה לפי מה שנותנים ב50 שנה? התשובה: צריכים לתת מחצית השקל מגיל עשרים. וכמה האדם חזי? כתוב (תהלים צ, י): "יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שְׁבַעִים שָׁנָה וְכוּ'", יוצא שאדם צריך לתת 'מחצית השקל' חמשים שנה, ואומר המן כיון שחמשים שנה נותן יהודי מחצית השקל, אז אני יקנה אותם מאחשוורוש בכל הסכום של מחצית השקל של חמשים שנה. ולכן ביקש מאחשוורוש לקנות את עם ישראל על ידי עשרת אלפים כיכר כסף.

על ידי מצות מחצית השקל אנחנו נקנים להקב"ה

כג. אומר הקב"ה: גלוי וידוע לפני שעתיד המן לשקול את שקליו על ישראל, ולכן הקדים הקב"ה את שקליו (מצות מחצית השקל) לשקלים של המן. ומסביר המהר"ל מפראג ע"י שאנחנו נותנים שקלים, אנחנו מתקרבים לקב"ה. ואני יגיד בזה איזה עומק. הגמרא בקידושין (דף ט.) אומרת שאף אשה לא יכולה לקדש איש ולתת לו כסף קידושין, כי איך מקדשים אישה? האיש נותן לאשה

ישראל. ז"א שבזה שאנחנו מזכירים את משה רבינו בכל פרשה ובכל שבת, ראש חודש, ובכל מועד, זה כבר עושה את הצורך שלנו שבכל מצוה אנחנו מקושרים למשה רבינו. אבל בפרשת שקלים יש עוד חידוש, שמשה רבינו צריך לבוא ולהרים את ראשם של כל אחד ואחד מישראל. ועל זה היתה הוא אמינא למשה רבינו שאחרי פטירתו הוא לא יוכל לעשות שישראל יתקשרו אליו בכל מצווה, ואז נשבע לו הקב"ה: "חַיִּיךָ, כְּשֶׁם שְׁאֵתָה עוֹמֵד עֲבָשׁוּ וְנוֹתֵן לָהֶם פְּרִשֵׁת שְׁקָלִים וְזוֹקֵף אֶת רֹאשׁוֹ, כִּד בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה שְׁקוֹרְאִין אוֹתָהּ לְפָנַי, כְּאִלּוּ אֵת עוֹמֵד שֶׁם בְּאוֹתָהּ שְׁעָה וְזוֹקֵף אֶת רֹאשׁוֹ. וזהו פירוש המילים "כי תשא" – גם לעתיד, זה החידוש המיוחד שיש לנו בפרשת שקלים, שהקדוש ברוך הוא הבטיח למשה שבכל פעם שאנחנו קוראים פרשת שקלים, אנו זוכים שמשה רבינו מרים את ראשם וקרנם של ישראל.

מצות זכר מחצית השקל למעשה

ט. לפרשת שקלים יש לה גם את חלק המעשה, והוא שצריך לתת את מחצית השקל. צריך לתת את מחצית השקל מראש חודש אדר עד לפני קריאת המגילה בליל י"ד אדר, שעד אז נוהגים לתת מחצית השקל. כמה זה מחצית השקל? לתת 30 שקלים זה כבר ודאי לפי כל השיטות יש בזה את הסכום של מחצית השקל. עוד דבר חשוב: אנחנו לא נותנים 'מחצית השקל', אלא רק 'זכר למחצית השקל'. על מי נותנים 'מחצית השקל'? כתוב בפרשה (שמות ל, יד) "מִמֶּנּוּ עֲשָׂרִים שָׁנָה וְיָמְעָלָה יָתֵן תְּרוּמַת ה'", עיקר החיוב על מי שהוא מעל עשרים.

ולגבי נשים, הנה בזמן שבית המקדש היה קיים נשים היו פטורות ממצות מחצית השקל ולכן הן אינן חייבות לתת זכר למחצית השקל בימינו. אמנם בכף החיים (סימן תרצ"ד אות כז) הביא מנהג שגם הנשים נותנות זכר למחצית השקל. מי שרוצה לתת בשביל הילדים יכול לתת עליהם. ואפשר לצאת ידי חובה לילדים גם ע"י מטבע של חצי שקל. אמרנו שהזמן של מחצית השקל הוא בין א' אדר ל"ג אדר. ולמה? כמו שנראה בהמשך, מכיון שצריך להקדים את השקלים של הקב"ה לשקלים של המן. ולכן צריך לעשות את המצוה עד סוף תענית אסתר, לפני הזמן של השקלים של המן.

למי נותנים מחצית השקל?

כ. בפורים יש מצות מתנות לאביונים שזה דוקא לעניים ונוזקים, ולא דוקא ללומדי תורה, (כלומר שאם יש אברך שהוא לא עני, אתה לא יכול לתת לו מתנות לאביונים). ולמי נותנים מחצית השקל? מחצית השקל נותנים ללומדי ועמלי תורה, לשיבות, להחזקת שיעורי תורה, להדפסת ספרים. וזה ההבדל בין מתנות לאביונים למחצית השקל, כי את מחצית השקל נתנו לבית המקדש, ולכן צריך לתת את זה למשהו של קדושה ושל תורה, ולכן מחצית השקל היא שונה מהענין של מתנות לאביונים, שזה דוקא לעניים.

ביאור הגמ' לפיכך הקדים שקליהו לשקליו

כא. למדנו בגמרא במגילה (דף ט.) "אמר ריש לקיש: גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל לפיכך הקדים שקליהו לשקליו והיינו דתנו:

וככה הוא חימם אותו, עד שלבסוף הוא ביטל את בנין בית המקדש. ולכן אחשוורוש אמר לאסתר (אסתר ה, ו): "וַיִּמַּח בְּקִשְׁתּוֹךְ עַד חֲצֵי הַמְּלָכוֹת וַיִּנְתֵּן לָךְ" דורשת הגמרא (מגילה טו): עד חצי המלכות, אבל לא בנין בית המקדש, שהוא סתירה למלכות, כי אחשוורוש היה מאוד לחוץ מהענין הזה שיבנו את בית המקדש, ולכן אחשוורוש ביטל את בניין בית המקדש.

כשאחשוורוש מת אז מלך הבן שלו מאסתר שנקרא דריווש בן אסתר (שהוא דריווש השני), שמלך אחרי אחשוורוש, והוא היה יהודי כי הוא בן של אסתר המלכה – והיהדות הולך אחר האמא, והוא זה שנתן את הרשות לבנות את בית המקדש. אבל עכ"פ כבר התחילו להקריב קרבנות מאותו הזמן שכורש נתן את הרשות. כי למרות שלא היה בית המקדש, היה מזבח בירושלים והקריבו עליו קרבנות.

דרך אגב יש בזה הרבה נידון האם אפילו שאין לנו בית המקדש, אם יש אפשרות לעלות לשם ולהקריב קרבנות. (שהיה יותר בדורות הקודמים ויש הרבה הרבה תשובות על הדבר הזה האם אפשר להקריב קרבנות בטומאה? והאם יודעים בדיוק איפה מקום המזבח?). כשכבשו את הר הבית אמרו: 'הר הבית בדינו', אבל באמת הר הבית עכשיו לצערינו לא בדינו.

ולכן גם בזמן מרדכי ואסתר אספו שקלים מכל הגולה, כי היה המזבח בירושלים, ורק התבטלה עבודת בית המקדש, וזה מה שכתוב: שקדמו השקלים של עם ישראל לשקלים של המן. כי באמת הם אספו את השקלים לשלוח אותם לירושלים בשביל הקרבנות. עד היום יש רישומים מוזמן בית שני, כמה שקלים שהיו מגיעים ממצרים, ומפרס, ומבבל, אסיפת השקלים היתה עולמית וכל שנה הגיעו כספים מכל הארצות הסמוכות לארץ ישראל, והביאו אותו לירושלים, ומצאו הרבה תיעודים לכל הענין של אסיפת של השקלים של מצות מחצית השקל.

מחצית השקל זה המצווה שמכפרת לנו על חטא העגל, כי על ידה קונים קרבן התמיד, המכפר על חטא העגל שהוא שורש כל העבירות. ולכן ברגע שעם ישראל נותן את השקלים של מחצית השקל, והקדמנו את שקלים של המן, והקדוש ברוך הוא מציל אותנו מגזרתו של המן. יוצא שפרשת שקלים היא שייכת לפורים, לא רק 'זכור', ולא רק 'פרה' (כמו שאומר רבינו [ע"ד תניינא] שמפורים נעשה פרה), אלא גם פרשת שקלים היא תנאי להיכנס לפורים, כי רק ע"י מצות השקלים יש לנו את הכפרה של חטא העגל. ויכולים לעשות פורים בשמחה. ה' יזכנו אמן.

שבת שלום ומבורך עריכה: ליאור גבע

כסף וקונה אותה וכך הוא מקדש אותה, אבל אומרת הגמרא שיש אפשרות שהאשה תיתן את הכסף והיא תהיה מקודשת. כגון שהבעל הוא אדם חשוב למשל נסיך בן של מלך, שכל בחורה היתה מאוד רוצה שהוא יקבל ממנה מתנה, וממילא כשהיא נותנת לו מתנה, והוא מקבל ממנה, יש לה שמחה והנאה, וע"י זה היא מקודשת. (ברגע שאתה נותן מתנה לאדם שאתה מאוד אוהב, אתה הנה שאתה נותן לו והוא מקבל ממך, כשאתה נותן לרב גדול מתנה יש לך שמחה מאוד גדולה, השמחה הזאת שווה יותר פרוטה כמובן), ולכן במקרה שאשה נתנה מתנה לאדם חשוב, אז הוא יכול לומר לאשה: בהנאה הזו שקיבלתי ממך את המתנה ששווה פרוטה, אני מקדש אותך בהנאה הזאת.

אותו דבר כלפי הקב"ה, ע"י שאנחנו נותנים לקב"ה את השקלים, לבית המקדש שלו, יש לנו הנאה גדולה מזה, ובוזו אנו מתקדשים ונמכרים לו בהנאה הזאת, שהקב"ה נותן לנו לתת לו שקלים. וכשקיימנו מצות שקלים אומר הקב"ה להמן שאחשוורוש לא יכול למכור אותם, כיון שהם כבר נמכרו אלי.

חשבון שבעים שנה של מלכות בבל ושל גלות בבל

כד. איפה היה שקלים הרי כבר היה חורבן בית המקדש? והתשובה: כתוב בפסוק (ירמיה כט, י): "כִּי כֹה אָמַר ה' בִּי לְפִי מְלֹאֵת לְבָבְךָ שִׁבְעִים שָׁנָה אֶפְקֹד אֶתְכֶם וְהִקְמַתִּי עֲלֵיכֶם אֶת דְּבָרֵי הַטּוֹב לְהָשִׁיב אֶתְכֶם אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה". איך יוצא החשבון של שבעים שנה? נבוכדנצר מלך 45 שנים, אחר כך מלך בנו אויל מרוך 23 שנים, ואחר כך נכדו בלשצר מלך שנתיים יחד הם שבעים שנה בדיוק. ואז פסקה מלכות בבל. באותו יום שפסקה מלכות בבל, באו מלכי פרס דריווש וחתנו כורש, וכבשו את בבל.

ושתי הייתה הנכדה של נבוכדנצר, היא היתה ילדה קטנה, ודריווש התיישב על הכסא של אבא שלה, אחרי שהוא הרג אותה, והיא התעוררה בארמון מכל הבלאגן והרעש, ורואה חיילים ורצה למי שיושב על הכסא, היא חושבת שזה אבא שלה המלך, ואז היא נכנסה לתוך הידיים של דריווש, והוא ריחם על ושתי הילדה הקטנה, ולקח אותה איתו, וככה היא מתגלגלת למלכות פרס, וכשגדלה והייתה בת 18 היא נישאת לאחשוורוש.

איך נתנו שקלים בזמן מרדכי שחבר בית המקדש?

כה. ונחזור לענין דריווש שמע את כל הסיפור של דניאל שפתר את הכתב של היד שכתבה על הקיר (דניאל ה, כה): "וַיִּדְבַּר בְּתַבְּרֵי דִי רְשִׁים מְנָא מְנָא תַּקְל וּפְרָסִין" שהקב"ה גזר שהיום ינצח דריווש את בלשצר, וחכו הוא נשבע לבנות את בית המקדש. ואכן הוא נתן רשות לבנות את בית המקדש, ואז התחילו לעלות לירושלים ולבנות את בית המקדש, אבל עדיין לא הגיע הזמן כי לפי האמת היה צריך עדיין לחכות עוד 19 שנה (כמובא במגילה יא): שזה שבעים שנה לחורבות ירושלים, כי נבוכדנצר החריב את בית המקדש רק בשנה ה-19 למלכותו, ולכן צריך לחכות עוד קצת.

היה ממונה בירושלים מטעם מלכות פרס ששמו שמש, הוא היה הבן שלה המן, והוא כתב שיטנה על יושבי ירושלים, וכתב מכתב למלך אחשוורוש שהיה אז בתחילת מלכותו, שהיהודים בונים את ירושלים ובית המקדש, ולא יעלו לך יותר מסים והם ימרדו בך,